

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 366

Zarządzanie strategiczne w teorii i praktyce

Redaktorzy naukowi
Andrzej Kaleta
Krystyna Moszkowicz
Letycja Sołoducho-Pelc

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redaktor Wydawnictwa: Aleksandra Śliwka

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-403-5

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:

EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.

ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp	13
Anna Adamik: Problemy rozwoju organizacji i ich potencjału zasobowego w praktyce branży usług badawczo-rozwojowych sektora wysokich technologii.....	15
Grażyna Aniszewska: Kultura organizacyjna przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce – hipotezy badawcze.....	28
Bogusław Bembenek: Internacjonalizacja jako sposób wzmacniania konkurencyjności klastra	37
Katarzyna Boczkowska, Konrad Niziolek: Strategie bezpieczeństwa i higieny pracy w aspekcie działalności podmiotów gospodarczych.....	49
Katarzyna Bratnicka: Strategic entrepreneurship and firm performance – restoring the role of task environment	59
Paweł Cabała: Analiza czynników ryzyka w zarządzaniu rozwojem organizacji.....	68
Wojciech Czakon, Wojciech Machel: Strategie kooperacji w sektorze hi-tech: przywilej czy konieczność?	78
Maciej Czarnecki, Magdalena Rajchelt: Luka w kompetencjach społecznych głównego zarządzającego jako bariera w przezwycięzeniu kryzysu kontroli – studium przypadku.....	88
Janusz Czekał, Marek Ćwiklicki: Zrównoważona karta wyników w strukturze systemu zadaniowego	99
Wojciech Dyduch: Twórcza strategia jako podstawa dla pobudzania innowacyjności i przedsiębiorczości	108
Sylwia Dziedzic: Nowe podejście do tworzenia krajowych i regionalnych strategii innowacji – koncepcja inteligentnej specjalizacji (RIS3).....	119
Sylwia Dziedzic, Leszek Woźniak, Maciej Chrzanowski: Współczesne wyzwania i uwarunkowania zrównoważonego rozwoju branży lotniczej	129
Sylwia Flaszewska, Iwona Staniec: Przedsiębiorczość technologiczna pod znakiem ryzyka.....	142
Marzena Hajduk-Stelmachowicz: Znaczenie strategii proekologicznych w kontekście budowania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw	152
Jarosław Ignacy: Wybrane problemy formułowania i realizacji celów strategicznych przedsiębiorstw w świetle badań empirycznych	163
Marek Jabłoński: Wybrane aspekty niesprawności w motywowaniu pracowników w świetle badań empirycznych.....	174
Krzysztof Janasz, Joanna Wiśniewska: Strategie innowacyjne organizacji ..	184

Elżbieta Janczyk-Strzała: O koncepcji zarządzania kapitałem intelektualnym uczelni.....	194
Szymon Jopkiewicz: Rola zaangażowania w podnoszenie efektywności zarządzania organizacjami sektora zdrowia przy wykorzystaniu MSC (<i>Mission Oriented Scorecard</i>).....	202
Andrzej Kaleta: Strategia ekspansji czy stabilizacji?.....	212
Marek Kalinowski, Emilia Dobrowolska: Współpraca pomimo rywalizacji na przykładzie przedsiębiorstw projektujących gry szkoleniowe.....	225
Jarosław Karpacz: Oportunizm w relacjach międzyorganizacyjnych w teorii i praktyce	236
Patrycja Klimas: Znaczenie współdziałania międzyorganizacyjnego dla innowacyjności organizacyjnej – perspektywa empiryczna	248
Izabela Konieczna: Znaczenie ogólnych zasobów organizacji dla spółdzielni mleczarskich z województwa świętokrzyskiego	258
Joanna Korpus: Fuzje i przejęcia przedsiębiorstw w świetle koncepcji tworzenia wartości wspólnej.....	269
Piotr Mateusz Kuczyński: Kwestie społeczno-kulturowe w ujęciu militarnych koncepcji strategii	278
Krzysztof Kud: Strategie zapewniania bezpieczeństwa powodziowego realizowane w gminach doliny Sanu	288
Monika Kulikowska-Pawlak: Archetypy politykowania organizacyjnego ...	299
Paweł Łukasik: Model zależności między celami organizacji, organizacyjnym uczeniem się i komunikacją w kontekście zarządzania strategicznego	308
Natalia Mańkowska: Organizacja publiczna w społeczeństwie informacyjnym – wybrane aspekty	317
Zbigniew Matyjas: Liczebność rad nadzorczych a strategie na poziomie korporacji polskich spółek publicznych.....	326
Czesław Mesjasz: Nieprzewidywalność środowiska współczesnych organizacji.....	336
Lech Miklaszewski: Nepotyzm w przedsiębiorstwie rodzinnym na przykładzie firmy inwestycyjnej.....	347
Krystyna Janina Moszkowicz: Problemy wdrażania strategii w przedsiębiorstwach.....	358
Mieczysław Moszkowicz: Wiedza i wzrost przedsiębiorstwa.....	366
Konrad Niziołek, Katarzyna Boczkowska: Wybrane elementy strategii bezpieczeństwa pracy w przedsiębiorstwie – wyniki badań organizacji regionu dolnośląskiego	373
Bogdan Nogalski, Przemysław Niewiadomski: Renta ekonomiczna jako warunek strategii implementacji wyrobu gotowego i determinanta elastycznego wytwórcy	381
Jadwiga Nycz-Wróbel: Ochrona środowiska jako strategiczny czynnik rozwoju organizacji.....	395

Żanna Popławska, Andrzej Limański, Ireneusz Drabik: Zmiany w zarządzaniu strategicznym przez stosowanie koncepcji foresight	405
Krystyna Poznańska, Artur Marczak: Planowanie zasobów przedsiębiorstwa (ERP) w chmurze obliczeniowej – korzyści ekonomiczne dla małych i średnich przedsiębiorstw	413
Joanna Radomska: Zawartość strategii jako czynnik utrudniający jej implementację	429
Agnieszka Rak: Strategie kreowania wizerunku organizacji sportowej	439
Krzysztof Safin: Strategie i praktyki sukcesyjne polskich przedsiębiorstw rodzimnych	449
Maja Sajdak: Przywództwo strategiczne jako wyzwanie dla współczesnych przedsiębiorstw	460
Letycja Soloduch-Pelc: Koncepcja i wdrażanie strategii w małych, średnich i dużych przedsiębiorstwach	470
Agnieszka Sopińska: Profil kluczowych zasobów MŚP działających na rynku polskim i jego ocena w świetle badań	485
Adam Stabryła: Metodyka badania zdolności rozwojowej przedsiębiorstwa	495
Ewa Stańczyk-Hugiet, Katarzyna Piórkowska, Sylwia Stańczyk: Selekcja rutyn – perspektywa wewnątrzorganizacyjna	505
Jacek Strojny: Nowe podejście do zarządzania strategicznego w samorządzie terytorialnym	514
Katarzyna Szymańska: Otwarta kultura organizacyjna a innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw	526
Ewelina Trubisz: Strategie uniku na pierwotnym rynku mieszkaniowym	535
Rafał Trzaska: Identyfikacja modelu tworzenia wartości w sieci na przykładzie Forum Edukacji Biznesowej	544
Elżbieta Urbanowska-Sojkin: Zarządzanie ryzykiem wobec wyzwań z otoczenia	560
Anna Walecka: Przygotowanie pracowników na kryzys – wybrane wnioski z badań	572
Anna Witek-Crabb: Trwałość rozwoju organizacji jako jeden z tzw. zawiłych problemów zarządzania	582
Przemysław Wolczek: Pięć kluczowych problemów wdrażania strategii w świetle wyników badań empirycznych	593
Marian Woźniak: Przedsiębiorczość turystyczna kierunkiem rozwoju atrakcyjnych krajobrazowo gmin wiejskich	605
Leszek Woźniak, Sylwia Dziedzic, Maciej Chrzanowski: Ekoinnowacje jako element nowego paradygmatu w europejskich i regionalnych dokumentach strategicznych	618
Anna Wójcik-Karpacz: Zaufanie w relacjach międzyorganizacyjnych: substitucja i komplementarność	630

Dariusz Wyrwa: Innowacje w konkurencyjnych strategiach przedsiębiorstw z województwa podkarpackiego.....	642
Czesław Zając: Problemy tworzenia i wdrażania strategii personalnej w grupach kapitałowych na przykładzie IMPEL SA.....	653
Agnieszka Zakrzewska-Bielawska: Dlaczego firmy chcą koopetytować? Motywy współpracy konkurencyjnej przedsiębiorstw sektora <i>high-tech</i>	660
Małgorzata Załęska: Outsourcing zarządzania należnościami.....	671
Przemysław Zbierowski, Mariusz Bratnicki: Corporate social performance as a indicator of success in Positive Organizational Scholarship view	689
Bożydar Ziółkowski: Planowanie strategiczne z wykorzystaniem metody foresight – standaryzowana identyfikacja uwarunkowań innowacyjności w kontekście zrównoważonego rozwoju regionu.....	698

Summaries

Anna Adamik: Problems of organizations development and their resource potential in practice of R&D services industries of High Technology sector.....	27
Grażyna Aniszewska: Organizational culture of manufacturing companies in Poland – research hypotheses	36
Bogusław Bembek: Internationalization as a way of strengthening the competitiveness of cluster.....	48
Katarzyna Boczkowska, Konrad Niziolek: Strategy of health and safety at work – aspects of business companies.....	58
Katarzyna Bratnicka: Przedsiębiorczość strategiczna i efektywność przedsiębiorstwa – przywrócenie roli otoczenia zadaniowego	67
Paweł Cabala: Risk factors analysis in managing the development of an organization	77
Wojciech Czakon, Wojciech Machel: Coopetition strategies in Hi-Tech sector: privilege or necessity?.....	87
Maciej Czarnecki, Magdalena Rajchelt: Gap in social competences of the chairman as a barrier in overcoming the control crisis – case study	98
Janusz Czekaj, Marek Ćwiklicki: Balanced Scorecard within the tasks system's structure.....	107
Wojciech Dyduch: Creative strategy as a basis for stimulating innovativeness and entrepreneurship.....	118
Sylvia Dzedzic: Changes in the approach to the creation of national and regional innovation strategies – RIS3 conception	128
Sylvia Dzedzic, Leszek Woźniak, Maciej Chrzanowski: Modern challenges and conditions of sustainable development of aviation industry.....	141

Sylvia Flaszewska, Iwona Staniec: Technology entrepreneurship marked by risk	151
Marzena Hajduk-Stelmachowicz: The importance of environmental strategies in the context of building the competitive advantage of enterprises	162
Jarosław Ignacy: Selected problems in the formulation and implementation of corporate strategic objectives in the light of empirical research	173
Marek Jabłoński: Selected aspects of inefficiencies in motivating employees in the light empirical research.....	183
Krzysztof Janasz, Joanna Wiśniewska: Innovative strategies of organizations.....	193
Elżbieta Janczyk-Strzała: About the concept of intellectual capital management in higher education institutions (HEIs).....	201
Szymon Jopkiewicz: The role of involvement in improving the efficiency of the management by health sector organizations using MSC (Mission Oriented Scorecard).....	211
Andrzej Kaleta: The strategy of expansion or stabilization?.....	224
Marek Kalinowski, Emilia Dobrowolska: Cooperation despite competition: the case of firms creating training games	235
Jarosław Karpacz: Opportunism in interorganizational relationships in theory and practice.....	247
Patrycja Klimas: Significance of interorganizational cooperation for organizational innovativeness – an empirical perspective.....	257
Izabela Konieczna: The importance of general resources for dairy cooperatives from the Świętokrzyskie Voivodeship.....	268
Joanna Korpus: Mergers and acquisitions as presented by means of the idea of Creating Shared Value	277
Piotr Mateusz Kuczyński: Social and cultural aspects from military strategies concepts perspective	287
Krzysztof Kud: Strategies for providing flood protection implemented in the municipalities of San valley.....	298
Monika Kulikowska-Pawlak: Organizational politicking archetypes	307
Paweł Łukasik: The model of relationships between organization's goals, organizational learning and communication in the context of strategic management.....	316
Natalia Mańkowska: Public organization in information society – chosen aspects.....	325
Zbigniew Matyjas: The supervisory board size and corporate-level strategies of Polish listed companies	335
Czesław Mesjasz: Unpredictability of the environment of modern organizations.....	346
Lech Miklaszewski: Nepotism in the family company. Case study of the investment company	357

Krystyna Janina Moszkowicz: Problems of strategy implementation in enterprises	365
Mieczysław Moszkowicz: Knowledge and development of the company	372
Konrad Niziolek, Katarzyna Boczkowska: Chosen elements of work security strategies in an organization – research results of organizations of Lower Silesia region	380
Bogdan Nogalski, Przemysław Niewiadomski: Economic rent as a condition of implementation strategy of a finished product and a determinant of a flexible manufacturer	394
Jadwiga Nycz-Wróbel: Environmental protection as a strategic factor in the development of organization	404
Żanna Popławska, Andrzej Limański, Ireneusz Drabik: Changes in strategic management by using Foresight concept	412
Krystyna Poznańska, Artur Marczak: Enterprises Resource Planning (ERP) in cloud computing – advantages for small and medium-sized enterprises... ..	428
Joanna Radomska: Content of the strategy as a factor making its implementation more difficult	438
Agnieszka Rak: Strategies of sport organization image creation	448
Krzysztof Safin: Strategies and succession practices of Polish family enterprises	459
Maja Sajdak: Strategic leadership as a challenge for modern companies	469
Letycja Sołoducho-Pelc: The concept of strategy implementation in medium-sized and large enterprises	483
Agnieszka Sopińska: The profile of key resources of SME operating on the Polish market and its evaluation in the light of research	494
Adam Stabryła: Methods of analysing company's development potential	504
Ewa Stańczyk-Hugiet, Katarzyna Piórkowska, Sylwia Stańczyk: Routines' selection – intraorganizational perspective	513
Jacek Strojny: New approach to the strategic management in local government	525
Katarzyna Szymańska: Open organizational culture vs. innovation of small and medium-sized enterprises	534
Ewelina Trubisz: Dodge strategies on the original housing market	543
Rafał Trzaska: Identification of value creation model in the network on the example of Business Competencies Forum	559
Elżbieta Urbanowska-Sojkin: Risk management in the face of environmental challenges	571
Anna Walecka: Preparing employees for a crisis – chosen conclusions from the research	581
Anna Witek-Crabb: Sustainability of organizational development as a wicked problem of business management	592

Przemysław Wolczek: Five key problems of strategy implementation – empirical research results	604
Marian Woźniak: Tourist entrepreneurship as the direction of the development of landscape attractive rural communities	617
Leszek Woźniak, Sylwia Dzedzic, Maciej Chrzanowski: Eco-innovation as a new paradigm in European and regional strategic documents	629
Anna Wójcik-Karpacz: Trust in interorganizational relationships: substitutes and complementarity	641
Dariusz Wyrwa: Innovations in competitive strategies of enterprises from Subcarpathian Voivodeship.....	652
Czesław Zajac: Problems of creating and implementing of personnel strategy in capital groups on the example of Impel S.A.	659
Agnieszka Zakrzewska-Bielawska: Why do companies want to cooperate with rivals? Motives of coepetition in high-tech enterprises.....	670
Małgorzata Załęska: Outsourcing of receivables management.....	688
Przemysław Zbierowski, Mariusz Bratnicki: Społeczna odpowiedzialność biznesu jako wskaźnik sukcesu w perspektywie pozytywnej teorii organizacji.....	697
Bożydar Ziółkowski: Strategic planning by means of foresight – standardized identification of innovativeness determinants in the context of sustainable development of a region	704

Joanna Korpus

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

e-mail: jkorpus@sgh.waw.pl

FUZJE I PRZEJĘCIA PRZEDSIĘBIORSTW W ŚWIEŁIE KONCEPCJI TWORZENIA WARTOŚCI WSPÓLNEJ

Streszczenie: Artykuł koncentruje się na problematyce kreowania wartości przedsiębiorstw poprzez procesy fuzji i przejęć. W przeciwieństwie do przeważającego w literaturze ekonomicznej poglądu o dominującej roli modelu kreowania wartości dla akcjonariuszy w pracy zaprezentowano podejście uwzględniające szersze grono interesariuszy. Autorka podejmie próbę wykazania, iż fuzje i przejęcia nie tylko powinny być ukierunkowane na tworzenie wartości dla akcjonariuszy, ale uwzględniać oczekiwania szerszego grona interesariuszy, wpisując się tym samym w idee koncepcji tworzenia wartości wspólnej. Ideą koncepcji tworzenia wartości wspólnej jest nie tyle czynienie dobra, ile tworzenie korzyści dla biznesu i społeczeństwa w odniesieniu do kosztów ich wytworzenia. Koncepcja CSV koncentruje się głównie na przedsiębiorstwie i jego zyskowności, a jej efektem ma być uzyskanie przewagi konkurencyjnej poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i ekonomicznych.

Słowa kluczowe: fuzje i przejęcia, kreowanie wartości, interesariusze, tworzenie wartości wspólnej.

DOI: 10.15611/pn.2014.366.25

1. Procesy fuzji i przejęć a wartość przedsiębiorstwa

Podstawowym celem fuzji i przejęć, podobnie jak wszystkich innych decyzji inwestycyjnych związanych z ogólną strategią przedsiębiorstwa, jest uzyskanie dodatkowej wartości¹, jednocześnie wzrost wartości przedsiębiorstwa staje się obiektywnym kryterium oceny efektywności strategii rozwoju przedsiębiorstwa przez fuzje i przejęcia. Wartość stworzona w efekcie fuzji lub przejęcia stanowi różnicę pomiędzy wartością połączonych przedsiębiorstw a sumą wartości przedsiębiorstw przejmującego i przejmowanego, wskazując na korzyści wynikające z osiągnięcia efektów synergii. Efekty synergii mogą zostać wypracowane²:

---

¹ A. Rappaport, 1999, *Wartość dla akcjonariuszy*, Wig-Press, Warszawa, s. 153.

² E.F. Brigham, J.F. Houston, 2001, *Fundamentals of Financial Management*, Harcourt Collage Publishers, Orlando, s. 914-915, cyt. za: A. Staniszewski, 2014, *Sukces czy porażka? Ocena efektywności fuzji i przejęć*, [w:] J. Korpus (red.), *Fuzje i przejęcia przedsiębiorstw. Kluczowe czynniki sukcesu i przyczyny niepowodzeń transakcji*, Wydawnictwa Profesjonalne PWN, Warszawa, s. 224.

- na poziomie działalności operacyjnej: ekonomia skali w zakresie zarządzania, marketingu, produkcji, dystrybucji, wzrostu przychodów ze sprzedaży, redukcji kosztów operacyjnych itp.;
- na poziomie działalności finansowej: niższe koszty transakcyjne, obniżenie kosztu kapitału, korzyści podatkowe, wyższa zdolność zadłużenia, poprawienie płynności finansowej, powiększenie efektu osłony podatkowej, poprawienie struktury finansowania długo- i krótkoterminowego itp.;
- przez zróżnicowaną efektywność działania łączących się przedsiębiorstw, jak również wzrost siły rynkowej, która prowadzi do redukcji konkurencji w sektorze.

Całkowita wartość stworzona przez połączenie dwóch przedsiębiorstw nie może być interpretowana jako wartość uzyskana przez nabywcę, ponieważ nabywca zmuszony jest zapłacić sprzedającemu premię powyżej wartości jego przedsiębiorstwa, aby skłonić go do sprzedaży. Część wartości tworzonej w wyniku nabycia przypada więc sprzedającemu w postaci premii, która stanowi zaliczkową płatność, związaną ze spekulacyjnym zakładem, że w przyszłości wystąpią efekty synergii. Wartość przypadająca nabywcy jest zatem różnicą pomiędzy maksymalną akceptowalną ceną, będącą wartością przedsiębiorstwa nabywanego, powiększoną o wartość synergii, a ceną płaconą sprzedającemu. Aby mogła powstać wartość dla nabywcy, wartość efektów synergii wykreowanych w wyniku przeprowadzonej transakcji musi być większa niż zapłacona premia³.

W praktyce okazuje się jednak, że oczekiwane korzyści wynikające z transakcji fuzji i przejęć nie zawsze występują na zaplanowanym poziomie. Często mają one charakter cząstkowy i w konsekwencji nie przekładają się na osiągnięcie lepszych wyników ekonomicznych, kreowanie przewagi konkurencyjnej oraz wzrost wartości połączonych przedsiębiorstw⁴. Z badań na temat efektywności fuzji i przejęć wynika, że ponad połowa (a nawet 70%) transakcji nie przynosi pozytywnych efektów, a wprost przeciwnie – przyczynia się do spadku wartości przedsiębiorstw⁵.

Spadek wartości przedsiębiorstw w wyniku realizacji procesu nabycia najczęściej jest wynikiem nieuzyskania zakładanych efektów synergii lub ich zbyt niskiego poziomu, co może oznaczać, że realizując transakcję na różnych jej etapach, popełniono błędy. Błędy te mogły zostać popełnione na etapie przedinwestycyjnym (decyzja dotycząca wyboru metody rozwoju przedsiębiorstwa – rozwój wewnętrzny *versus* rozwój zewnętrzny, określenie motywów i celów transakcji wynikających bezpośrednio z realizowanej strategii rozwoju przedsiębiorstwa, wybór kandydata do nabycia), podczas przygotowania transakcji (badanie *duediligence* i identyfikacja źródeł ryzyka, wycena przedsiębiorstwa, wybór metody opłacenia transakcji i źródeł pozyskania kapitału), jak i na etapie integracyjnym (plany integracyjne i ich wdraża-

³ A. Rappaport, wyd. cyt., s. 155, 157, 161.

⁴ A. Staniszewski, wyd. cyt., s. 225.

⁵ Z. Pierścionek, 2006, *Strategie konkurencji i rozwoju przedsiębiorstwa*, Wydawnictwa Naukowe PWN, Warszawa, s. 388.

nie, różnice kulturowe i systemowe)⁶. Natomiast wysoka dynamika synergii może świadczyć pozytywnie nie tylko o dokonaniu rzetelnej samooceny przez spółkę nabywającą, ale również o dopasowaniu strategicznym przedsiębiorstwa – celu do nabywcy, pomyślnym przebiegu procesu przejęcia i integracji, jak również umiejętnym zarządzaniu wartością połączonych przedsiębiorstw⁷.

Maksymalizując wartość w procesach fuzji i przejęć, przedsiębiorstwa powinny koncentrować się nie tylko na działaniach i procesach kreujących wartość, tj.: utrzymaniu lub wzroście sprzedaży i udziału w rynku, zapewnieniu konkurencyjności cenowej produktów i usług, skutecznym wejściu na nowe rynki, obniżeniu kosztów, uzyskaniu zwrotu z kapitałów własnych na określonym poziomie, ale także na ochronie wartości przedsiębiorstwa (zapewnieniu, że wartość, która została wypracowana na skutek zrealizowanej transakcji, nie zostanie zniszczona lub utracona na skutek nieefektywnego zarządzania) i eliminacji czynników destrukcyjnie wpływających na jego wartość⁸.

2. Interesariusze przedsiębiorstwa i ich wpływ na wartość przedsiębiorstwa

Interesariusze odgrywają coraz większą rolę w procesie zarządzania przedsiębiorstwem i tworzeniu jego wartości rynkowej⁹. Zgodnie z teorią interesariuszy (*stakeholders theory*) przedsiębiorstwo ponosi odpowiedzialność nie tylko wobec właścicieli (akcjonariuszy, udziałowców), ale wobec wszystkich podmiotów, które pozostają pod wpływem jego działań i z którymi pozostaje we współzależnej, dwukierunkowej relacji. Silne relacje przedsiębiorstw z ich interesariuszami stanowią cenny zasób, który kreuje wartość¹⁰.

Interesariuszy przedsiębiorstwa można zaklasyfikować do następujących grup¹¹:

- interesariuszy wewnętrznych stanowiących o założeniu, prowadzeniu biznesu i o tworzonej wartości przedsiębiorstwa. Do tej grupy interesariuszy należą: właściciele, akcjonariusze, udziałowcy, zarząd i rada nadzorcza oraz pracownicy;
- interesariuszy kontraktowych (zewnętrznych), którzy oczekują od przedsiębiorstwa wywiązywania się z zawartych kontraktów, określonych wyników przed-

⁶ J. Korpus, 2011, *Fuzje i przejęcia – czynniki sukcesu i przyczyny niepowodzeń*, <http://www.praktycznateoria.pl/fuzje-przejecia/>.

⁷ A. Staniszewski, wyd. cyt., s. 228.

⁸ Por. A. Jabłoński, M. Jabłoński, 2013, *Cykl życia wartości przedsiębiorstw wobec kondycji modelu biznesu*, Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie, nr 4, s. 59; R.W. Mills, 2005, *Dynamika wartości przedsiębiorstwa dla udziałowców, zasady i praktyka wartości strategicznej*, ODiDK, Gdańsk, s. 15.

⁹ E.I. Szczepankiewicz, 2013, *Informacje tworzące wartość rynkową w raportowaniu biznesowym*, Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie, nr 3, s. 33.

¹⁰ S. Morawska, P. Roszkowska, 2011, *Interesariusze w procesie upadłości przedsiębiorcy*, Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie, nr 2, s. 53.

¹¹ E.I. Szczepankiewicz, wyd. cyt., s. 34.

siębiorstwa, stabilnej sytuacji finansowej i budowania jego wartości. Interesariusze kontraktowi to klienci, dostawcy, podwykonawcy, konkurenci, doradcy, eksperci i podmioty współpracujące z przedsiębiorstwem oraz banki, ubezpieczyciele, a także fundusze inwestycyjne;

- interesariuszy kontekstowych (zewnętrznych), oczekujących budowania wartości przedsiębiorstwa z punktu widzenia działań z zakresu odpowiedzialności społecznej. Tę grupę interesariuszy tworzą społeczności lokalne i szeroko rozumiane społeczeństwo, organizacje pracodawców, izby gospodarcze, związki zawodowe, stowarzyszenia zawodowe i branżowe, ośrodki naukowe, jednostki sektora publicznego i media.

Każda z wymienionych grup interesariuszy w większym lub mniejszym stopniu zaangażowana jest w realizację procesów fuzji i przejęć, formułując pod ich adresem swoje oczekiwania. Niewątpliwie grupą najbardziej zainteresowaną efektywnością transakcji są właściciele spółki nabywającej, którzy angażując swój kapitał i podejmując związane z tą inwestycją ryzyko, oczekują wymiernych efektów finansowych z przeprowadzonej transakcji w postaci stopy zwrotu z inwestycji i/lub wypłaty dywidendy. Jednak kreacją wartości zainteresowani są też inni interesariusze przedsiębiorstwa, którzy pragną wywierać wpływ na ostateczne efekty połączenia i których własne korzyści zależą od powodzenia realizowanego przedsięwzięcia. W tabeli 1 przedstawiono zestawienie głównych oczekiwań różnych grup interesariuszy przedsiębiorstw stawianych procesom fuzji i przejęć.

Z zestawienia zaprezentowanego w tab. 1 wynika, że wartości i oczekiwania poszczególnych grup interesariuszy wobec przedsiębiorstwa mogą znacznie się różnić, a antagonistyczne relacje między interesariuszami mogą prowadzić do walki o własne korzyści, w wyniku których może dojść do destrukcji wartości przedsiębiorstwa. Koncentracja jedynie na korzyściach jednej z zainteresowanych stron może przyczynić się do zahamowania wzrostu wartości przedsiębiorstwa lub nawet erozji wartości. Przygotowując i realizując procesy transakcyjne, menedżerowie powinni więc nawiązywać i utrzymywać porozumienia z poszczególnymi grupami interesu, a ogólny model kreowania wartości przedsiębiorstwa powinien stanowić układ zamknięty pomiędzy ich zróżnicowanymi celami.

Dodatkowa wartość, która została zidentyfikowana jako możliwa do wygenerowania na skutek zrealizowanej transakcji fuzji lub przejęcia, może zostać zniszczona lub utracona w wyniku nieefektywnego zarządzania na etapie integracyjnym. Procesy restrukturyzacyjne, które co do zasady powinny być podejmowane z myślą o długoterminowym zwiększaniu wartości przedsiębiorstwa, mogą w praktyce koncentrować się na działaniach mających na celu krótkoterminowe zwiększenie zysków. Podobnie brak koncentracji na odbudowie więzi z kluczowymi dla funkcjonowania przedsiębiorstwa interesariuszami, takim jak: klienci, dostawcy, kooperanci, instytucje finansowe i inni partnerzy współpracujący z przedsiębiorstwem, może przyczynić się do utraty wartości.

Tabela 1. Oczekiwania wobec fuzji i przejęć głównych interesariuszy przedsiębiorstw

Interesariusze	Oczekiwania wobec fuzji i przejęć
Akcjonariusze i przyszli inwestorzy	Wzrost wartości przedsiębiorstwa, uzyskanie ponadprzeciętnej (w stosunku do rynku kapitałowego i porównywalnych spółek w sektorze) całkowitej stopy zwrotu (zyski i dywidendy) w długim okresie
Kadra kierownicza	Wzrost wynagrodzeń i dodatkowych korzyści wynikających z systemu motywacyjnego, zwiększenie zakresu władzy, podniesienie prestiżu i statusu
Pracownicy	Bezpieczeństwo zatrudnienia, wzrost wynagrodzeń i poprawa systemu motywacyjnego, możliwość podwyższania kwalifikacji i umiejętności zawodowych, zadowolenie z pracy, umocnienie pozycji na konkurencyjnym rynku pracy, poczucie stabilizacji, pomoc w poszukiwaniu nowej pracy w przypadku redukcji zatrudnienia
Klienci	Korzystna relacja w postaci użyteczności i jakości nabywanych produktów i usług w odniesieniu do ich ceny, sprawność procesu zakupu, wysoka jakość obsługi klienta oraz obsługi posprzedażowej i gwarancyjnej, personifikacja relacji z przedsiębiorstwem – wzrost wartości dostarczanej klientowi
Konkurenci	Uczciwe praktyki konkurencyjne, możliwość pozyskania pracowników i klientów, umocnienie pozycji rynkowej w stosunku do konkurenta skoncentrowanego na procesie połączeniowym
Dostawcy i kontrahenci	Budowanie strategicznych powiązań i partnerskich relacji, długoterminowy wzrost dostaw, wiarygodność finansowa, terminowe regulowanie zobowiązań, maksymalizacja wzajemnych korzyści ze współpracy
Wierzyciele	Terminowe spłaty odsetek i rat pożyczek oraz kredytów, wieloletnie zaangażowanie w bezpieczne projekty inwestycyjne oraz finansowanie wzrostu przedsiębiorstwa w przyszłości
Skarb Państwa	Wzrost przychodów z prywatyzacji, wpływy z tytułu podatków, zachowanie dotychczasowych i tworzenie nowych miejsc pracy
Banki inwestycyjne, biura maklerskie, kancelarie prawne i firmy doradcze	Podpisanie intratnych umów na wykonanie usług związanych z procesem transakcyjnym i/lub integracyjnym
Media	Uzyskanie nowego, atrakcyjnego tematu informacyjnego oraz przedmiotu komentarzy
Społeczność lokalna	Utrzymanie i/lub tworzenie miejsc pracy, wpływy z tytułu podatków lokalnych, udział w działalności społecznej, dobrotczynej na rzecz środowiska naturalnego, współpraca na rzecz stymulacji rozwoju lokalnego, społecznego, przemian strukturalnych itp.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Z. Korzeb, 2010, *Teoria kreowania wartości dla akcjonariuszy w procesach fuzji i przejęć w polskim sektorze bankowym*, Difin, Warszawa, s. 123-124; A. Szablewski, 2008, *Maksymalizacja wartości a społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa*, [w:] A. Szablewski, R. Tuzimek (red.), *Wycena i zarządzanie wartością firmy*, Poltext, Warszawa, s. 40-42; E.I. Szczepankiewicz, 2013, *Informacje tworzące wartość rynkową w raportowaniu biznesowym*, Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie, nr 3, s. 35.

Częstym działaniem nabywcy podejmowanym po zamknięciu transakcji jest unifikacja systemów zarządzania kapitałem ludzkim spółki nabywającej i spółki nabytej. Od rozwiązań przyjętych w tym właśnie obszarze zależy duża część sukcesu

organizacji. Rozwiązania te decydują m.in. o ukierunkowaniu motywacji pracowników i ich rozwoju, podziale zadań, efektywności współpracy wewnątrz organizacji oraz spójności prowadzonych przez organizację działań. Z punktu widzenia pracowników rozwiązania systemowe wpływają na dostępność korzyści z pracy, w tym na wysokość wynagrodzeń, możliwości awansowania i przeszerogowania, realizowane zadania i kulturę pracy¹².

Pomimo nawet najlepszych intencji zmiany wprowadzane w systemie zarządzania kapitałem ludzkim mogą zostać niewłaściwie zinterpretowane przez pracowników i mogą skutkować ich odejściem z organizacji. Pracownicy, którzy posiadają duży zakumulowany potencjał wiedzy, kompetencji i umiejętności, mogą zdecydować się na odejście z przedsiębiorstwa wraz ze swoją zakumulowaną wiedzą, fachowością, znajomością technologii i technik zarządzania¹³, pozbawiając tym samym organizację kompetencji zawodowych, niezbędnych do realizacji najważniejszych procesów biznesowych i zachowania ciągłości działania organizacji¹⁴, obniżając przez to wartość przedsiębiorstwa. Podobnie destruktywny wpływ na wartość przedsiębiorstwa będą miały zbyt pochopne decyzje o pozbyciu się przez organizację pracowników o nieadekwatnych lub uznanych za zbędne kompetencjach, szczególnie tych, którzy w praktyce utrzymują silne związki personalne z klientami. Tego typu działania restrukturyzacyjne mogą mieć ujemny wpływ na morale i wydajność pozostałych pracowników¹⁵.

Innymi grupami interesu, które mogą znacząco przyczynić się do utraty wartości przedsiębiorstwa, są klienci, dostawcy, kooperanci i inni partnerzy współpracujący z przedsiębiorstwem. Lojalni klienci, kreujący wartość przedsiębiorstwa poprzez przepływy pieniężne i generowane zyski, na skutek utraty wartości będącej wynikiem zmian zachodzących w łączących się przedsiębiorstwach mogą zdecydować się na zerwanie dotychczasowej współpracy i nabywanie towarów lub usług od innego przedsiębiorstwa. Podobnie dostawcy, kooperanci i inni partnerzy, których interesy zostaną zagrożone na skutek procesów fuzji i przejęć, mogą zdecydować się na rezygnację ze współpracy, wpływając tym samym na jakość i cenę produktu lub usługi, ale także sprawność procesów wewnętrznych w przedsiębiorstwie, a w konsekwencji na wartość przedsiębiorstwa.

Wzajemna zależność akcjonariuszy i innych podmiotów powiązanych z przedsiębiorstwem wymusza zatem zaangażowanie się wszystkich stron w partnerstwo na rzecz tworzenia wartości¹⁶. Dobre układy relacji między interesariuszami przedsiębiorstwa, bardziej partnerskie i skoncentrowane na poszukiwaniu maksymalizacji

---

¹² T. Rostkowski, 2014, *Zarządzanie kapitałem ludzkim w procesach fuzji i przejęć*, [w:] J. Korpus (red.), *Fuzje i przejęcia przedsiębiorstw. Kluczowe czynniki sukcesu i przyczyny niepowodzeń transakcji*, Wydawnictwa Profesjonalne PWN, Warszawa, s. 201.

¹³ A. Szablewski, wyd. cyt., s. 23-25.

¹⁴ T. Rostkowski, wyd. cyt., s. 202.

¹⁵ A. Rappaport, wyd. cyt., s. 10-11.

¹⁶ Tamże, s. 12.

korzyści dla wszystkich grup w myśl zasady „wartość tworzy wartość”¹⁷, pozwalają z dużym poczuciem bezpieczeństwa realizować strategię rozwoju przedsiębiorstwa poprzez fuzje i przejęcia.

3. Idea koncepcji tworzenia wartości wspólnej

Jak zaprezentowano powyżej, strategia rozwoju przedsiębiorstwa poprzez fuzje i przejęcia powinna być ukierunkowana na kreowanie wartości przedsiębiorstwa. Należy jednak podkreślić, że dążenie do maksymalizowania wartości dla akcjonariuszy, będące bezdyskusyjnym celem przedsiębiorstw i wyrażeniem oczekiwań właścicieli, nie pozostaje w sprzeczności z interesami pozostałych grup interesariuszy. Sukces finansowy właścicieli tworzy jednocześnie warunki dla wzrostu wartości dla pozostałych grup interesu, a przedsiębiorstwa, tworząc wartość dla swoich właścicieli, mogą i powinny równocześnie tworzyć wartość dla innych interesariuszy¹⁸.

W literaturze przedmiotu od wielu lat toczy się dyskusja dotycząca zasadniczego celu działalności przedsiębiorstw, a więc także ich przedsięwzięć inwestycyjnych. Jej efektem jest wyodrębnienie podstawowych koncepcji w teorii przedsiębiorstwa, związanych z kategorią wartości: maksymalizacji wartości dla akcjonariuszy, maksymalizacji wartości szeroko pojmowanych interesariuszy przedsiębiorstwa oraz koncepcji opartej na społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw. Wydaje się, że zestawienie tych teorii można poszerzyć o koncepcję tworzenia wartości wspólnej (*Creating Shared Value*, CSV) zaproponowaną przez M.E. Portera i M.R. Kramera¹⁹.

Koncepcja tworzenia wartości wspólnej powstała jako swego rodzaju krytyka dotychczasowych CSR-owych praktyk biznesu w realizacji dobra dla społeczeństwa. Jej ideą jest nie tyle czynienie dobra, ile tworzenie korzyści dla biznesu i społeczeństwa w odniesieniu do kosztów ich wytworzenia. Koncepcja CSV koncentruje się głównie na przedsiębiorstwie i jego zyskowności, a jej efektem ma być uzyskanie przewagi konkurencyjnej przez zaspokojenie potrzeb społecznych i ekonomicznych. CSV ma tworzyć wartość zarówno dla inwestorów, jak i dla pozostałych interesariuszy, będąc integralną częścią strategii przedsiębiorstwa.

Wydaje się, że koncepcja CSV może być postrzegana jako kolejny etap w ewolucji teorii zarządzania w zakresie zależności pomiędzy biznesem i społeczeństwem, po przestrzeganiu norm i przepisów prawa, filantropii korporacyjnej (przekazywanie środków na cele społeczne) i społecznej odpowiedzialności biznesu CSR (aktywny udział w działaniach na rzecz społeczeństwa i środowiska naturalnego)²⁰. W odróżnieniu od CSR, która koncentruje się na wizerunku przedsiębiorstwa i dzieleniu się

¹⁷ A. Jabłoński, M. Jabłoński, wyd. cyt., s. 60

¹⁸ A. Jaki, 2011, *Imperatyw kreowania wartości*, Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie, nr 2, s. 27.

¹⁹ M.E. Porter, M.R. Kramer, 2011, *Creating shared value*, Harvard Business Review, November/December, s. 62-77.

²⁰ M. Trzaskowski, 2012, *Tworzenie wspólnej wartości jako nowe podejście do konkurencyjności firmy*, Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie, nr 4, s. 15.

zyskami z otoczeniem (czyli jest kosztem dla przedsiębiorstwa), CSV ma budować przewagę konkurencyjną i tworzyć wartość ekonomiczną dla akcjonariuszy poprzez kreowanie wartości społecznej, czyli koncentrować się na kreowaniu wartości dla właścicieli (inwestorów) i pozostałych interesariuszy.

Według Portera i Kramera wartość wspólna może być tworzona poprzez oferowane produkty zaspokajające potrzeby klientów (produkty społecznie użyteczne przyczyniające się do dobrobytu społecznego i dostarczające klientowi wartość), zwiększenie produktywności w łańcuchu tworzenia wartości przez wzrost zyskowności działalności przedsiębiorstwa przy pozytywnym wpływie na dobro społeczne (wspólna wartość może powstawać w każdym ogniwie łańcucha, począwszy od zaopatrzenia, poprzez produkcję, dystrybucję i sprzedaż, po usługi posprzedażowe dzięki niższym kosztom wytworzenia) oraz budowę wspierających klastrów przemysłowych w pobliżu przedsiębiorstwa (*industry cluster*) stanowiących źródło dostawców i kooperantów, a nawet bazę odbiorców danego przedsiębiorstwa. Wzajemne uzupełnianie się tych trzech metod tworzenia wartości wspólnej stwarza szansę na zwielokrotnienie korzyści płynących z CSV, pozwalając na uzyskanie trwałej przewagi konkurencyjnej²¹.

Zaproponowana przez Portera i Kramera koncepcja tworzenia wartości wspólnej jest niewątpliwie interesującym podejściem. Opracowany na jej potrzeby model tworzenia łańcucha wartości z uwzględnieniem czynników społecznych wskazuje na możliwość uzyskania obopólnych korzyści właścicieli przedsiębiorstwa i szerokiego grona interesariuszy. Czy koncepcja ta ma jednak szansę zakończyć polemikę pomiędzy zwolennikami maksymalizacji wartości dla akcjonariuszy i zwolennikami maksymalizacji wartości szerokiego grona interesariuszy, nadając nowy wymiar związkowi wartości ekonomicznych i społecznych w procesach fuzji i przejęć? Aby tak się stało, niewątpliwie musi zostać rozwiązana kwestia pomiaru wartości wspólnej, która pozwoli na jej praktyczną weryfikację.

Literatura

- Brigham E.F., Houston J.F., 2001, *Fundamentals of Financial Management*, Harcourt Collage Publishers, Orlando.
- Jabłoński A., Jabłoński M., 2013, *Cykl życia wartości przedsiębiorstw wobec kondycji modelu biznesu*, *Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie*, nr 4.
- Jaki A., 2011, *Imperatyw kreowania wartości*, *Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie*, nr 2.
- Korpus J., 2011, *Fuzje i przejęcia – czynniki sukcesu i przyczyny niepowodzeń*, <http://www.praktyczna-teoria.pl/fuzje-przejecia/>.
- Korzeb Z., 2010, *Teoria kreowania wartości dla akcjonariuszy w procesach fuzji i przejęć w polskim sektorze bankowym*, Difin, Warszawa.
- Mills R.W., 2005, *Dynamika wartości przedsiębiorstwa dla udziałowców, zasady i praktyka wartości strategicznej*, ODiDK, Gdańsk.

²¹ M. Trzaskowski, 2012, wyd. cyt., s. 15-18.

- Morawska S., Roszkowska P., 2011, *Interesariusze w procesie upadłości przedsiębiorcy*, Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie, nr 2.
- Pierścionek Z., 2006, *Strategie konkurencji i rozwoju przedsiębiorstwa*, Wydawnictwa Naukowe PWN, Warszawa.
- Porter M.E., Kramer M.R., 2011, *Creating Shared Value*, Harvard Business Review, November/December.
- Rappaport A., 1999, *Wartość dla akcjonariuszy*, Wig-Press, Warszawa.
- Rostkowski T., 2014, *Zarządzanie kapitałem ludzkim w procesach fuzji i przejęć*, [w:] J. Korpus (red.), *Fuzje i przejęcia przedsiębiorstw. Kluczowe czynniki sukcesu i przyczyny niepowodzeń transakcji*, Wydawnictwa Profesjonalne PWN, Warszawa, s. 201.
- Staniszewski A., 2014, *Sukces czy porażka? Ocena efektywności fuzji i przejęć*, [w:] J. Korpus (red.), *Fuzje i przejęcia przedsiębiorstw. Kluczowe czynniki sukcesu i przyczyny niepowodzeń transakcji*, Wydawnictwa Profesjonalne PWN, Warszawa.
- Szablewski A., 2008, *Maksymalizacja wartości a społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa*, [w:] A. Szablewski, R. Tuzimek (red.), *Wycena i zarządzanie wartością firmy*, Poltext, Warszawa.
- Szczepankiewicz E.I., 2013, *Informacje tworzące wartość rynkową w raportowaniu biznesowym*, Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie, nr 3.
- Trzaskowski M., 2012, *Tworzenie wspólnej wartości jako nowe podejście do konkurencyjności firmy*, Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie, nr 4.

MERGERS AND ACQUISITIONS AS PRESENTED BY MEANS OF THE IDEA OF CREATING SHARED VALUE

Summary: The paper focuses on the issue of creating the value of enterprises through the processes of mergers and acquisitions. Contrary to the idea which is present in the majority of economic writings about a dominant role of a model of creating values for shareholders, this paper presents the view which takes into consideration a wider group of stakeholders. The writer makes an attempt to prove that mergers and acquisitions should aim not only at creating values for shareholders, but they should take into consideration the expectations of a wider group of stakeholders, thus joining the idea of Creating Shared Value. The idea of the concept of Creating Shared Value is not only to do good, but the creation of benefits for business and society in relation to the cost of production. The concept of CSV focuses primarily on the company and its profitability, and its effect will be to obtain a competitive advantage by meeting social and economic needs

Keywords: mergers and acquisitions, value creation, stakeholders, Creating Shared Value.